

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 30 september 2025

Mål nr
B 6007-25

ANSÖKANDE STAT

Republiken Moldavien

PERSON SOM FRAMSTÄLLNINGEN AVSER

D.I.

Offentlig försvarare: Advokat J.F.

SAKEN

Prövning enligt 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att det inte finns hinder enligt 1–10 §§ utlämningslagen mot utlämning av D.I. till Moldavien. En utlämning är inte heller oförenlig med Europakonventionen.

J.F. ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av D.I. med 59 545 kr. Av beloppet avser 23 002 kr arbete, 21 025 kr tidsspillan, 3 609 kr utlägg och 11 909 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

D.I. ska alltså vara häktad i utlämningsärendet.

SKÄL

Utlämningsframställningen m.m.

1. Moldavien har begärt att den rumänske medborgaren D.I. ska utlämnas dit för verkställighet av ett fängelsestraff.
2. Till stöd för utlämningsframställningen har åberopats en dom meddelad den 27 april 2017 av en domstol i första instans i Hîncești. D.I. dömdes för brottet aktiv korruption som kategoriseras som ett allvarligt brott. Brottet begicks den 18 juli 2016 och bestod i att han hade erbjudit en moldavisk tullinspektör 20 euro och 200 rumänska lei för att förmå denne att inte dokumentera ett försök att föra 200 cigarettförpackningar över gränsen mellan Moldavien och Rumänien. Påföljden bestämdes till fängelse i sex månader och 60 000 rumänska lei i böter.
3. Av domen framgår att D.I. var frihetsberövad i målet i Moldavien från och med den 19 juli till och med den 28 juli 2016 och att denna tid ska avräknas från fängelsestraffet.

Riksåklagarens och D.I.s inställning

4. Enligt riksåklagaren finns det inte något hinder mot utlämning enligt utlämningslagen. En utlämning skulle inte heller vara oförenlig med Europakonventionen.
5. D.I. har motsatt sig utlämning. Han har anfört att han ska tillgodoräknas tiden för frihetsberövandet i utlämningsärendet som verkställighet av det utdömda fängelsestraffet och att det straff som återstår för honom att verkställa därför understiger fyra månader. Han har vidare

gjort gällande att han riskerar att utsättas för tortyr i moldaviskt fängelse. Risken för att han ska utsättas för en sådan behandling är högre för honom än för andra på grund av att han är rumänsk medborgare. Han kommer inte att skyddas mot våld från personal eller andra intagna på anstalten.

6. D.I. har i utlämningsärendet varit frihetsberövad sedan den 17 april 2025.

Högsta domstolens bedömning

Kravet på dubbel straffbarhet m.m.

7. Kravet på dubbel straffbarhet innebär att den som begärs utlämnad ska vara misstänkt, tilltalad eller dömd för en straffbelagd gärning i den ansökande staten och att den gärning som utlämningsframställningen avser motsvarar brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (1 och 4 §§ utlämningslagen).

8. D.I. är dömd för brott i Moldavien. Den gärning som han har dömts för motsvarar enligt svensk rätt givande av muta. För detta brott är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (se 10 kap. 5 b § brottsbalken).

9. Vid utlämning för straffverkställighet krävs dessutom att den utdömda påföljden utgör ett frihetsstraff om minst fyra månader (strafftröskel, se 4 § första stycket utlämningslagen). Om utlämning begärs för verkställighet av en dom med ett straff som delvis redan har verkställts ska den återstående strafftiden vara minst fyra månader (se prop. 1957:156 s. 46 och NJA 2012 N 27 p. 2, jfr även NJA 2018 N 22 p. 6).

10. Svenska regler om avräkning av tid då den dömden har varit frihetsberövad i utlämningsärendet (2 § lagen, 2018:1250, om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande) och om villkorlig frigivning

(26 kap. brottsbalken) saknar betydelse för bedömningen av om kravet på en minsta strafftid om fyra månader är uppfyllt (jfr NJA 2012 N 27 p. 3).

11. Frågan om i vilken utsträckning det utdömda straffet har verkställts och om kravet på minsta strafftid är uppfyllt ska alltså bedömas med tillämpning av den ansökande statens lagstiftning. Det är således i första hand en uppgift för myndigheterna i den ansökande staten att pröva om straffverkställighet har skett enligt den statens lagstiftning (jfr prop. 1957:156 s. 45). Endast om det i utlämningsärendet står klart att straffet enligt denna lagstiftning är att betrakta som redan verkställt i sådan mån att den kvarstående delen av straffet understiger fyra månader föreligger hinder enligt den aktuella bestämmelsen i 4 § utlämningslagen.

12. Riksåklagaren har frågat Justitieministeriet i Moldavien om frihetsberövandet i Sverige ska tillgodoräknas D.I. som verkställighet av straffet. Ministeriet har i sitt svar hänvisat till en bestämmelse i moldavisk rätt som möjliggör tillgodoräknande av ett frihetsberövande utomlands som har ägt rum till följd av en begäran om utlämning. Enligt ministeriet ska dock beslut om sådant tillgodoräknande fattas av nationell domstol efter att utlämningen har verkställts. Ministeriet har därför ansett sig inte kunna svara på om tillgodoräknande av det svenska frihetsberövandet kommer att ske.

13. Mot denna bakgrund kan det inte anses stå klart att straffet enligt moldavisk lagstiftning är att betrakta som redan verkställt utöver vad som följer av den åberopade domen.

14. Det finns därför inte hinder mot utlämning enligt 4 §.

Andra hinder enligt utlämningslagen

15. Det finns inte heller i övrigt något hinder enligt utlämningslagen.

Europakonventionen

16. Av artikel 3 i Europakonventionen följer att en stat inte får lämna ut en person till ett annat land, om det finns starka skäl att tro att han eller hon löper en verklig risk att i det landet utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Det krävs således att det finns påtagliga grunder för att anta att den berörde kommer att utsättas för en sådan behandling. Vad som ska bedömas är den individuella risken för den person som begärs utlämnad. Den allmänna situationen i landet blir en del av den bedömningen.

17. Av Utrikesdepartementets rapport Moldavien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 31 december 2019 framgår bland annat att det juridiska ramverket i Moldavien för att tillgodose de mänskliga rättigheterna till stor del är tillfredsställande. Det förekommer dock kränkningar, inklusive tortyr, på statliga institutioner och anstalter.

18. Enligt Högkommissarien för de mänskliga rättigheterna fungerar inte den nationella förebyggandemekanismen mot tortyr och det saknas statliga insatser för rehabilitering av tortyroffer och våldsutsatta. Brister i lagstiftning, otydlighet i mandat och begränsade resurser utgör enligt högkommissarien hinder för en effektiv tillämpning av förebyggandemekanismen.

19. Under 2017 etablerades en antitortyravdelning inom åklagarmyndigheten och en gemensam verkställandeorder antogs om identifiering och rapportering av tortyr och övergrepp i statliga institutioner.

20. Europarådets kommitté mot tortyr har i sin rapport från ett besök i Moldavien 2022 framfört att man noterat förbättringar på vissa områden men att det fortfarande finns kritik mot fängelseförhållandena i vissa

avseenden. Detta gäller särskilt våld mellan intagna och dåliga levnadsförhållanden för de intagna.

21. Utredningen visar alltså på brister i rättsväsendet i Moldavien, inte minst när det gäller förhållandena i fängelserna. Utredningen ger dock inte underlag för att det skulle finnas några särskilda omständigheter beträffande D.I. som talar för att han riskerar att utsättas för en behandling som innebär att en utlämning skulle vara oförenlig med artikel 3 i Europakonventionen. Utredningen ger inte heller i övrigt underlag för att en utlämning skulle vara oförenlig med Europakonventionen.

Häktning

22. I utlämningsärenden gäller beträffande tvångsmedel vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. När utlämning har beviljats gäller ett beslut om tvångsmedel intill dess att utlämningen har verkställts. Ett beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats. (Se 16 § utlämningslagen.)

23. Vid prövningen av om ett frihetsberövande är påkallat i ett utlämningsärende, ska det alltså göras en proportionalitetsbedömning (se 24 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken). Rent allmänt betyder det att den tilltänkta åtgärden inte får vara mer ingripande, omfattande eller varaktig än att den står i rimlig proportion till vad som kan vinnas med åtgärden.

24. I utlämningsärenden ställs andra staters intresse av att lagföra begångna brott och att verkställa utdömda straff mot det intrång eller men i övrigt som frihetsberövandet innebär för den som begärs utlämnad. Det kan också nämnas att Sverige, i de flesta fall då en utlämning aktualiseras, har att leva upp till folkrättsligt bindande åtaganden om internationellt rättsligt samarbete. Andra staters intresse av att kunna lagföra brott och att

verkställa straff utgör ett allmänt intresse som i många fall motiverar ett frihetsberövande vid avvägningen mellan intresset av att upprätthålla systemet med utlämning för brott och det intrång eller men i övrigt som frihetsberövandet medför för den enskilde.

25. När fråga om fortsatt häktning uppkommer har det betydelse hur lång tid som frihetsberövandet har pågått och hur lång tid som behovet av häktning kan förväntas bestå. Ju längre frihetsberövandet har varat, desto starkare skäl måste det föreligga för fortsatt häktning. I utlämningsärenden är brottslighetens svårhetsgrad av betydelse för styrkan i den främmande statens intresse av en utlämning. Grundläggande är dock att en häktning aldrig får fortgå längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet. I kravet på att en häktning inte får fortgå längre än vad som är nödvändigt ligger, att berörda myndigheter eller organ med rimlig effektivitet ska verka för att häktningstiden blir så kort som möjligt. (Jfr ”Utlämningshäktningen” NJA 2011 s. 518.)

26. D.I. har i utlämningsärendet varit frihetsberövad sedan den 17 april. Såvitt kan bedömas kommer han den 3 oktober att ha varit frihetsberövad i Sverige under en tid som motsvarar den återstående strafftiden i Moldavien.

27. D.I. har dömts för ett brott som enligt svensk rätt motsvarar givande av muta. Det finns risk för att han avviker om han försätts på fri fot.

28. Syftet med frihetsberövandet är att kunna verkställa utlämningen. Om D.I. försätts på fri fot kommer utlämningsärendet med all sannolikhet inte att kunna fullföljas.

29. Av utredningen framgår att berörda myndigheter handlagt ärendet med rimlig effektivitet. Sannolikt kommer regeringens beslut i utlämningsärendet att kunna fattas inom ett par månader. Mot denna bakgrund är häktningen fortfarande godtagbar.

30. D.I. ska därför vara kvar i häkte.

I avgörandet har deltagit justitieråden Stefan Johansson, Agneta Bäcklund (referent), Eric M. Runesson, Anders Perklev (skiljaktig) och Margareta Brattström.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Christoffer Stanek.

SKILJAKTIG MENING

Justitierådet Anders Perklev, som är skiljaktig i frågan om fortsatt häktning, förordnar att D.I. ska försättas på fri fot senast den 3 oktober 2025 och anför:

1. I ärenden om utlämning gäller i fråga om tvångsmedel vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål (se 16 § lag om utlämning för brott). Det innebär att bestämmelsen i rättegångsbalken om proportionalitet är tillämplig vid beslut om häktning (se 24 kap. 1 § tredje stycket). Enligt bestämmelsen får häktning ske endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.
2. När fråga om fortsatt häktning uppkommer i ett utlämningsärende har det vid proportionalitetsbedömningen betydelse hur lång tid som frihetsberövandet har pågått och hur lång tid som behovet av häktning kan förväntas bestå. Ju längre frihetsberövandet har varat, desto starkare skäl måste det finnas för fortsatt häktning. Den främmande statens intresse av att utlämning kommer till stånd ska vägas mot den olägenhet för den enskilde som fortsatt häktning kan medföra. Vid bedömningen av styrkan i utlämningsintresset är brottets svårhet av betydelse. (Jfr ”Utlämningshäktningen” NJA 2011 s. 518 p. 17–19.)
3. I fall där utlämning begärs för verkställighet av fängelsestraff har brottets svårhet prövats genom en lagakraftäggande dom och återspeglas i längden av det utdömda straffet. Den främmande statens intresse av att utlämning kommer till stånd får då anses svara mot den del av strafftiden som återstår att verkställa.

4. Verkställighetstidens längd beror bland annat på eventuell avräkning av häktningstid och tillämpning av villkorlig frigivning. I dessa hänseenden gäller den främmande statens lagstiftning, och prövningen sker där. Om det inte framkommit andra säkra uppgifter i utlämningsärendet bör därför den återstående strafftid som följer av den utländska domen läggas till grund för bedömningen av utlämningsintresset. Vid värderingen av det men eller intrång som fortsatt häktning skulle innebära för den dömda bör ett frihetsberövande i häkte normalt anses vara likställt med verkställighet av ett fängelsestraff i anstalt i den främmande staten.

5. Från nu angivna utgångspunkter bör vid tillämpning av 24 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken det som regel inte anses proportionerligt att en häktning i ett ärende om utlämning för verkställighet av straff pågår under längre tid än vad som svarar mot den längsta återstående strafftiden enligt den utländska domen.

Bedömningen i detta fall

6. D.I. har varit frihetsberövad i utlämningsärendet sedan den 17 april 2025. Den 3 oktober har frihetsberövandet, såvitt kan bedömas, pågått så lång tid som svarar mot den längsta möjliga verkställighetstiden enligt den aktuella domen. Fortsatt häktning därefter kan inte anses proportionerlig.

7. D.I. ska därför försättas på fri fot senast den 3 oktober 2025.
